

PLÖRAL BOŞLUK VE MEDIASTİNUM HASTALIKLARI

BÖLÜM 16

DOI: 10.37609/akya.3747.c323

Kadir BOZUKLUHAN¹

1. GİRİŞ

Plevral boşluk, akciğerlerin serbest hareketini sağlayan, ince ve kaygan bir sıvı ile kaplı bir alandır. Bu boşluğu saran plevra zarları, çeşitli patolojik durumlara karşı hassastır ve inflamasyon, sıvı birikimi ya da hava sızıntısı gibi değişiklikler sonucunda solunum sistemi fonksiyonlarında ciddi aksamalara yol açabilir. Köpek ve kedilerde sık karşılaşılan plevral hastalıklar arasında pleuritis, hidrotoraks, hemotoraks, şilotoraks ve pnömotoraks yer almaktadır. Bu hastalıklar, farklı etiyolojik nedenlere bağlı olarak gelişmekte olup klinik tabloları ve tedavi yaklaşımları çeşitlilik göstermektedir. Bu bölümde, söz konusu hastalıkların patogenezi, semptomları, teşhis yöntemleri ve tedavi protokolleri sistematik bir şekilde ele alınmaktadır.

2. PLEURİTİS

Plevra, göğüs kafesi ve içerisindeki organları saran bir zardır. Akciğerleri kaplayan visseral plevra ve göğüs duvarını kaplayan parietal plevra olmak üzere iki katmandan oluşur. Akciğerleri çevreleyen bu çift katmanlı zarın iltihaplanması pleuritis olarak tanımlanır ve solunum sırasında ağrı ile yüzeysel solunum gibi belirtilerle karakterize

riedir. Pleuritis, enfeksiyonlar, travma, tümörler gibi çeşitli etkenlerden kaynaklanabilir.

2.1. Akut pleuritis

Enfeksiyon ve travmadan sonra aniden gelişen ağrılı ve yüzeysel solunum ile seyreden bir pleuritistir.

2.2. Kronik pleuritis

Tedavi edilmeyen akut olgulardan ya da pnömönilerin bir komplikasyonu olarak oluşan fibröz doku üremesi ve yapışmalar ile ortaya çıkar.

2.3. Kuru Pleuritis

Plevra boşluğunda sıvı birikimi olmadan yangıyı içerir.

2.4. Eksudatif Pleuritis

Plevra boşluğunda enfeksiyon nedeniyle sıvı birikmesi olduğunda ortaya çıkar.

2.5. Etiyoloji

1. **Enfeksiyonlar:** Bakteriyel, viral veya fungal enfeksiyonlar pleuritise yol açabilir.

¹ Prof. Dr., Kafkas Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalık AD., kbozukluhan@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-4929-5156

4. PNEUMOTORAKS

4.1. Tanım

Plevral boşlukta negatif basıncın kaybolması sonucunda hava birikmesi ve akciğerlerin kollabe olması durumu pnömotoraks olarak adlandırılır.

4.2. Etiyoloji

Göğüs boşluğuna yapılan hatalı punksiyonlar, kosta kırıkları, akciğer apselerinin plevraya açılması, akciğer yırtıkları, göğüs bölgesine alınan travmalar ve göğüs duvarındaki yaralanmalar pnömotoraksın etiyolojisinde rol oynamaktadır.

4.3. Semptom

Genellikle tek taraflı olarak gelişen pnömotoraksta, etkilenen tarafta solunum hareketleri azalır veya tamamen kaybolur. Perküsyonda, dorsal bölgede timpanik ses alınırken, ventralde matite duyulmaktadır. Sağlam akciğer tarafında ise solunum sesleri daha güçlüdür. Hayvan hareket ettirildiğinde solunum güçlüğü artar. Radyografik incelemede, göğüs boşluğunda hava birikimi ve kalbin yer değiştirdiği gözlemlenir.

4.5. Tedavi

Altta yatan neden ortadan kaldırılır ve antibiyotik ile oksijen tedavisi uygulanır. Hafif olgularda, hayvan dinlendirilerek havanın doğal yolla absorbe edilmesi beklenirken, şiddetli olgularda iç basıncın ani değişimine dikkat edilerek torakosentez yapılır.

5. SONUÇ

Plevral boşluğu etkileyen hastalıklar, klinik olarak genellikle sinsi başlangıçlı ancak hızla kötüleşebilen durumlar olup, erken tanı ve etkin müdahale ile ciddi komplikasyonların önüne geçilebilir. Pleuritis, hidrotoraks, hemotoraks, şilotoraks ve pnömotoraks gibi durumlar, plevral yapılar üzerinde fiziksel ve fizyolojik bozulmalara neden olarak solunum sisteminin işlevselliğini önemli ölçüde azaltabilir. Bu nedenle, klinik muayene bulgularının dikkatle değerlendirilmesi, görüntüleme ve sıvı analizi gibi yardımcı tanı araçlarının etkin kullanımı ve uygun tedavi stratejilerinin zamanında uygulanması, prognoz açısından kritik öneme sahiptir. Ayrıca, altta yatan nedenin belirlenmesi ve hedefe yönelik tedavi ile hastaların yaşam kalitesi ve yaşam süresi artırılabilir.

KAYNAKLAR

1. Temizsoylu D, Bumin A. Kedi ve Köpeklerde Plevral Effüzyon ve Radyografik Tanısı. Ankara Univ. Vet Fak Derg, 46,313-319, 1999.
2. Rehbein S, Manchi G, Gruber AD, Kohn B. Successful Treatment of Pneumothorax in a Dog With Sterile Pleural Fibrosis Caused by Chylothorax. Frontiers in Veterinary Science. 6:1-9, 2019.
3. Huggins JT, Sahn SA. Causes and management of pleural fibrosis. Respiriology. 9:441-447, 2004.
4. Turgut AT, Koşar U, Bilaloğlu P. Pnömotoraks ve Radyolojik Tanısı. 9, 335-337, 2001.
5. Özgermen B, Bumin A. Köpeklerde Akciğer Hastalıklarının Tanısında Bilgisayarlı Tomografi Kullanımı. İstanbul Üniv. Vet. Fak. Derg. 42 (2), 198-205, 2016.
6. Constable PD, Hinchcliff KW, Done SH, Grünberg W: Diseases of the respiratory system. In, Veterinary Medicine: A Textbook of the Diseases of Cattle, Horses, Sheep, Pigs, and Goats. 11th ed., 895-900, Elsevier, China, 2017.